

Werkgevers en werknemers: bezuinigen op praktijkleren kost duizenden leerwerkbanen

Den Haag, 21 juni 2018

De sociale partners MKB-Nederland, VNO-NCW en FNV maken zich ernstig zorgen over de financiering van het praktijkleren in de beroepsgerichte leerweg (bbl). Het ministerie van OCW heeft al een bezuiniging van € 7 miljoen aangekondigd. Dat mag geen opmaat zijn naar het verder uitkleden van de subsidieregeling praktijkleren. Fors bezuinigen op de bbl kost 40.000 leerwerkbanen per jaar en met name in het mkb, zo waarschuwen zij. Het gaat dan om banen voor jongeren, maar ook voor volwassenen die zich willen om- of bijscholen. Het ondermijnt ook de eigen ambities van kabinet om een leven lang ontwikkelen te stimuleren en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een vak te leren en aan het werk te helpen. Bovendien zijn leerwerkbanen juist nu hard nodig om de tekorten in het mkb te bestrijden en de broodnodige vakmensen op te leiden.

“Kortzichtig, anders dan dat kan ik het niet noemen”, zegt Fried Kaanen, vice-voorzitter van MKB-Nederland en voorzitter van Koninklijke Metaalunie. Van zorg tot techniek, van bouw en handel tot ambachtelijke sectoren, erkende leerbedrijven in vele branches zorgen bij elkaar voor een kleine 200.000 leerbanen per jaar. Een ernstige bezuiniging op de bestaande subsidieregeling, zo blijkt uit een eigen evaluatie van OCW, leidt ertoe dat er daarvan 1 op de 5 verdwijnt. Voor 2017 was nog €196,5 miljoen beschikbaar.

Subsidieregeling praktijkleren geen bezuinigingspost

De organisaties ontvangen signalen dat het volledig stoppen van de subsidieregeling als serieuze bezuinigingsoptie bij OCW op tafel ligt. Dat levert het kabinet op korte termijn geld op, maar heeft desastreuze en structurele gevolgen voor de arbeidsmarkt in de betrokken branches, aldus de werkgevers en werknemers. Daarmee wordt een pijler afgebroken onder een zeer succesvolle route naar duurzame instroom op de arbeidsmarkt, voor jong én oud. “Het is echt penny wise, pound foolish als dit doorgaat. Niets of niemand wordt hier beter van.”

Erkende leerbedrijven investeren zelf gemiddeld €12.000,- per jaar in een BBL-student (mbo, 4 dagen praktijk, 1 dag theorie). De subsidieregeling voorziet in een tegemoetkoming van maximaal €2.700,-. Kaanen vreest dat name in het mkb leerbanen zullen verdwijnen als de subsidie wegvalt. “Voor kleinere bedrijven zijn die kosten het moeilijkst op te brengen. Die subsidie is bedoeld als tegemoetkoming in de kosten van de begeleiding van mbo-studenten op de werkvloer door een hiervoor getrainde praktijkbegeleider en is echt nodig om leerbanen betaalbaar te houden. Mede dankzij de subsidie is het aantal leerbanen na een enorme krimp in de crisisjaren nu juist weer aan het aantrekken. Die groei wordt met een forse bezuiniging volledig teniet gedaan.” Van het budget in 2017 ging het grootste deel, zo’n € 123 miljoen, naar leerbanen in het mkb.

Tekort personeel

De Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB) heeft becijferd dat het wegvallen van de subsidie van de sectoren vele miljoenen extra investeringen per jaar zou vragen*. Alleen al in de sector zorg & welzijn gaat het om bijna € 50 miljoen. Verder bezuinigen raakt ook de historische opleidingsinfrastructuur van samenwerkingsverbanden en opleidingsbedrijven in de sectoren bouw en de techniek, die samen de motor zijn voor het opleiden via de bbl in de technische sectoren. Onder andere de Industriecoalitie van UNETO-VNI, Bouwend Nederland, Metaalunie en FME maakt zich daar zorgen over. Zij behoren tot de sectoren waar de opleidingsplaatsen juist hard nodig zijn om de tekorten aan personeel te bestrijden.

Han Busker: “Nederland staat te springen om een goede opgeleide en goed inzetbare beroepsbevolking. Deze bezuiniging staat haaks op de ambitieuze agenda om werkenden te stimuleren zichzelf te blijven ontwikkelen. Juist de bbl, waarin werken en leren kan worden gecombineerd, biedt hiertoe prachtige mogelijkheden. Maar in plaats van hierin verder te gaan investeren, kiest dit kabinet voor bezuinigingen.”

De organisaties wijzen erop dat de bbl-route** de overheid aanmerkelijk minder kost dan de bol, de beroepsondersteunende leerweg (bol, 4 dagen theorie, 1 dag praktijk). Met het wegvallen van de bbl-route zullen mogelijk meer jongeren juist voor de bol kiezen. Dit zal ook kunnen leiden tot meer uitval omdat sommige studenten beter in de praktijk leren.

Ton Heerts, voorzitter MBO Raad, begrijpt de vrees van werkgevers en werknemers. “We delen de grote zorgen van MKB-Nederland en FNV. Het voornemen van het kabinet dreigt ook haaks te staan op het grote leer-werkbanenoffensief waar de Tweede Kamer op lijkt aan te sturen. De subsidieregeling kan voor veel mensen ook net het verschil maken tussen langdurig aan het werk of langdurig aan de kant staan. Ik hoop dat het kabinet deze bezuiniging terugdraait en niet alleen de beschikbare middelen handhaaft maar zelfs uitbreidt.”

*Leerbedrijven investeren gemiddeld € 12.000,- euro per jaar in iedere bbl-student. Met het wegvallen van de subsidie praktijkleren moeten leerbedrijven alle kosten van het begeleiden van bbl-studenten zelf dragen. De extra investeringen voor sectoren zijn:

- - Zorg & welzijn: 49,9 miljoen extra
- - Techniek & procesindustrie: 36,5 miljoen extra
- - Handel & ondernemerschap: 19,1 miljoen extra
- - Horeca & bakkerij: 17,3 miljoen extra
- - Mobiliteit en voertuigen: 13,4 miljoen extra
- - Bouw & infra: 11,5 miljoen extra

**In een bol-student investeert de overheid met €7.000,- ruim twee keer zoveel als in een bbl-student met €3.000. Ook met het maximale bedrag van €2.700,- aan subsidie voor praktijkleren erbij is een bbl-student nog altijd ruim €1.300,- goedkoper voor de overheid.